

Compassie in de verpleegkundige praktijk
—Margreet van der Cingel

Compassie krijgt in toenemende mate aandacht als belangrijke waarde voor goede verpleegkundige zorg. Vooral voor chronisch zieke ouderen is zorg met compassie van belang omdat zij vaak langdurig afhankelijk zijn van verpleegkundige zorg. Chronisch zieke ouderen moeten inleveren als gevolg van hun ziekte, zij lijden verlies op verschillende aspecten in hun leven. Toch is compassie geen expliciete waarde in beroepsprofielen of andere formele omschrijvingen van verpleegkundige zorg.

Dit proefschrift laat zien wat compassie is en betekent voor de zorg aan chronisch zieke ouderen. Margreet van der Cingel onderzocht hoe chronisch zieke ouderen en verpleegkundigen compassie ervaren en toepassen in de dagelijkse uitvoering van verpleegkundige zorg. De verpleegkundige kan compassie tonen door mee te leven op basis van zeven dimensies: aandacht, luisteren, leed benoemen, betrokkenheid, helpen, aanwezigheid en begrip.

Voor chronisch zieke ouderen betekent zorg met compassie dat er beter met hen wordt samengewerkt. Zorgdoelen worden daadwer-

kelijk op basis van hun voorkeuren vastgesteld, zoals dat in evidence based practice hoort. Compassie was in de moderne verpleegkunde altijd al een kernwaarde, nu wordt duidelijk dat compassie een expliciete en formele plaats in de verpleegkunde behoort te krijgen. (MB)

Margreet van der Cingel, *Compassie in de verpleegkundige praktijk, een leidend principe voor goede zorg*. Boom/Lemma, 2012, 244 blz., €30,00.

Verdrongen gevoel, een chirurg over geneeskunde & geneeskunst
—Piet Leguit

Een alledaags boekje is het zeker niet. Maar Piet Leguit (1946) is ook geen alledaagse chirurg. Tot tien jaar terug werkte hij bij het Diaconessenhuis in Utrecht/Zeist, waar hij zich ontpopte als voorstander van complementaire zorg en integratieve medicatie. In *Verdrongen gevoel* vertelt hij boeiende, verrassende en soms ontroerende verhalen over zijn eigen weg door de geneeskunde, waar de 'kunst' volgens hem vaak ontbreekt. 'Geneeskunst is het deel van de zorg dat zich bezig houdt met gevoel, met emotie, eigen verantwoordelijkheid en eigenwaarde,' schrijft hij in een van de mooiste hoofdstukjes. Als er medisch technisch geen zinvolle opties meer waren, luisterde hij naar het verdriet van zijn patiënten, stelde hij voor om te gaan mediteren, gaf voedingsadvies of verwees door naar een Ayurvedische of Chinese behandelwijze. Piet Leguit nam de woorden 'ik kan niets meer voor u doen' nooit in de mond, maar bleef met compassie tot het eind toe bij zijn

patiënten. In het Diaconessenhuis herinneren velen zich nog dat hij voor harpspel zorgde bij een stervende patiënt of voor elkaar kreeg dat er – ondanks veiligheidsvoorschriften – een kaarsje mocht branden op de kamer van een ernstig zieke.

Piet Leguit liet zijn gevoel niet verdringen door de medische techniek, het onbegrip van managers en collega's of de nominatie voor de Mr. Kackedorisprijs van de antikwakbeweging. Vanuit zijn holistische visie bleef hij zoeken naar mogelijkheden om geneeskunde weer meer tot 'kunst' te verheffen. *Verdrongen gevoel* is een prettig leesbaar verslag van die zoektocht, waarbij de lezer bovendien een intrigerende en historische inkijk krijgt in de artsopleiding en het ziekenhuisleven. Ook de betrokken beschrijving van de eerste Nederlandse stappen op weg naar een meer integratieve geneeskunde – waarbij namen als Bernie Siegel, Michael Murphy, Deepak Chopra en David Servan-Schreiber niet ontbreken – zijn zeker de moeite waard. Een aanrader dus, dit boek! (MvN)

Piet Leguit, *Verdrongen gevoel, een chirurg over geneeskunde & geneeskunst*. 2010 uitgevers, 180 blz., €17,50 (2010uitgevers.nl).

tt.wijzer

COMPASSIE • BUURTZORG EN TT: EEN LOGISCHE COMBI
TT EN CULTUURSPECIFIEKE ZORG